

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14818,Zaklady-Chemiczne-Rokita-w-Brzegu-Dolnym.html>
19.05.2024, 14:40

Zakłady Chemiczne Rokita w Brzegu Dolnym

Hasło wydrukowane w **Tom I**

Zakłady Chemiczne Rokita (obecnie ZCh PCC Rokita SA) w Brzegu Dolnym, w l. 80. największy zakład pracy w regionie (ok. 4,5 tys. pracowników) i jeden z największych wytwarzających półprodukty chemii organicznej w kraju. 1 IX 1980 zawiązał się Komitet Organizacyjny nowych niezależnych związków zawodowych (Tadeusz Barecki, Zbigniew Cejrowski, Władysław Dukiet, Lucjan Szklarski, Jerzy Szymoniak), 6 IX 1980 zmienił nazwę na: Komitet Założycielski NSZZ, nast. pn. Komitet Założycielski „S”. Komitet Założycielski był organizatorem 6 XI 1980 pierwszej Krajowej Konferencji Chemików „S” w Brzegu D., na której przedstawiciele ponad 90 zakładów chemicznych z całego kraju wybrali 23-osobową KKK Chemików „S”. W jej skład weszło trzech członków rokickiej „S”: Henryk Strzyż (przewodniczący), Z. Cejrowski i W. Dukiet (członkowie). 17 XI 1980 WZD „S” Rokity wybrało 25-osobową KZ z jej 5-osobowym Prezydium: L. Szklarski (przewodniczący), Olga Chrapkowicz, Jan Kowal, Jerzy Szymoniak, Adam Wójtowicz (członkowie). 26 III 1981 (w związku z kryzysem bydgoskim) KZ „S” przekształciła się w KS i przygotowała zakład do strajku, 27 III wybrane jednostki organizacyjne (taką taktykę wymusza specyfika procesów chemicznych) wzięły udział w 4-godz. strajku ostrzegawczym, KS przygotował przedsiębiorstwo do wzięcia udziału w strajku generalnym od 31 III 1981; decyzją władz Związku strajk generalny został zawieszony, nast. Odwołany. W 1981 ok. 90% zatrudnionych należało do „S” Nadodrzańskich Zakładów Przemysłu Organicznego Organika-Rokita. 6 VI 1981 KZ „S” zorganizowała na stadionie Klubu Sportowego Rokita uroczystość poświęcenia sztandaru rokickiej „S”. Po 13 XII 1981 sztandar był ukrywany do 1989 (przy zaangażowaniu wielu osób, gł.: Józefa Taurogińskiego, Józefa Trębackiego i ks. Krzysztofa Stabrawy). Na WZD Regionu Dolny Śląsk w VI

1981 członek rokickiej „S” H. Strzyż został wybrany do ZR Dolny Śląsk oraz jako delegat na I KZD. IX 1980 – XII 1981 „S” w Rokicie wydawała: 7 IX – XII 1980 „Biuletyn Informacyjny”, 21 I – VIII 1981 „Solidarność Rokicką”, 25 IX – 9 XII 1981 „Tydzień w Rokicie”. 13 XII 1981 ZCh Rokita zmilitaryzowano. Kontrolę przejęło wojsko, a zarządzanie zakładem – komisarz wojskowy. W godz. południowych 13 XII wojsko otoczyło budynek zakładu kolejowego, w którym zebrała się grupa działaczy rokickiej „S”, po pertraktacjach wojsko odstąpiło od interwencji. Od pierwszych dni stanu wojennego „S” Rokity drukowała (na ramce) odezwy władz Związku i własne ulotki. Prace drukarskie, przy wsparciu działaczy Młodego Robotnika (Adam Grabowski, Waldemar Miernik, Ryszard Wasielewski), organizował A. Wójtowicz. W III 1982 internowano w Ośr. Odosobnienia w Nysie Józefa Cendrowskiego (24 III – 11 VI 1982). W V 1982 utworzono TKZ „S” w składzie: przewodniczący A. Wojtowicz oraz T. Barecki, Z. Cejrowski (do 5 XI 1982), W. Dukiet (do 15 V 1983), H. Strzyż, L. Szklarski. TKZ wydawała V-IX 1982 „Biuletyn Informacyjny” (red.: W. Dukiet, H. Strzyż, A. Wójtowicz). W VI 1982 powołano tajną Międzyzakładową Komisję Koordynacyjną Ziemi Milicko-Wołowskiej, która 23 IX 1982 – V 1985 wydawała biuletyn informacyjny „Podaj Dalej” (współred.: W. Dukiet, Ryszard Pendolski, H. Strzyż, A. Wójtowicz). Po aresztowaniu Władysława Frasyniuka (w ręce SB dostała się pewna ilość dokumentów, m.in. korespondencja z Rokity do RKS „S” Dolnego Śląska) 5 XI 1982 w Miliczu porwano H. Strzyża i osadzono go w areszcie KW MO przy ul. Łąkowej we Wrocławiu; 6 XI otrzymał decyzję o internowaniu w Ośr. Odosobnienia w Strzelinie, przetrzymywany do 9 XII w areszcie KW MO, 7 XII 1982 aresztowany, sądzony z bratem Tadeuszem Strzyżem, 26 IV 1983 skazany wyrokiem Sądu Rejonowego Wrocław-Fabryczna na 1,5 roku więzienia w zawieszeniu na 5 lat. W Brzegu D. zatrzymano: Z. Cejrowskiego, W. Dukiet, Krzysztofa Dukiet, A. Wójtowicza i osadzono w areszcie KW MO we Wrocławiu; internowani w Ośr. Odosobnienia w Strzelinie zostali: W. Dukiet, K. Dukiet (6 XI – 3 XII 1982) i A. Wójtowicz (6 XI – 2 XII 1982), Z. Cejrowskiego zwolniono z aresztu przed upływem 48 godz.; zatrzymano również Andrzeja Mrozka i osadzono w Komisariacie MO w Brzegu D., po kilkugodzinnym

przesłuchaniu zwolniono do domu. Za udział w strajku 10 XI 1982 (strajk na wezwanie TKK „S”) zwolniono z pracy w trybie dyscyplinarnym: Elżbietę Drzewiecką, Annę Jarugę, Elżbietę Mandat, Zofię Mielniczek, Wiktora Mieszczanowicza, Krystynę Olszewską (Strzyż), Krystynę Pendolską (Leszczyńska), Mirosławę Suchodolską-Batycką oraz ukarano naganami: Annę Dukiet, Barbarę Strzyż. 1 V 1983 odbyła się niezależna manifestacja (ok. 700 osób). SB zatrzymała i osadziła w areszcie KM MO w Wołowie ponad 50 osób, nast. skazanych na wysokie grzywny; po opłaceniu grzywien (w większości przypadków przez TKZ „S” Rokity) zatrzymanych zwolniono. Od VI 1988 TKZ „S” wydawała nowe podziemne pismo „Solidarność Rokita” (red. H. Strzyż, A. Wójtowicz), ukazywało się do IV 1989. W nr. spec. z XII 1988 opublikowano raport TKZ „S” NZPO Organika-Rokita w Brzegu D. dot. represji w Brzegu D. w okresie 13 XII 1981 – 13 XII 1988. 3 II 1989 powstał Komitet Organizacyjny „S” w składzie: H. Strzyż – przewodniczący, T. Barecki, J. Cendrowski – z-cy przewodniczącego, Józef Dawidson, J. Kowal, Franciszek Kucab, Stanisław Palica, Józef Sikora, Stanisław Starzec, Józef Trębacki – członkowie. Zadaniem Komitetu było doprowadzenie do wznowienia legalnej działalności Związku. W III 1989 rozwiązała się TKZ „S” Rokity, działacze podziemnych struktur włączyli się w prace KO i wzięli udział w kampanii wyborczej KO „S” przed wyborami parlamentarnymi. 6 VII 1989 została wybrana KZ „S” Rokity, w skład 3-osobowego Prezydium weszli: T. Barecki – przewodniczący, J. Cendrowski i J. Trębacki – członkowie. Przez cały okres – od 13 XII 1981 do 1989 – „S” Rokity organizowała pomoc (pieniądze, lekarstwa, żywność) dla więzionych, internowanych i ukrywających się działaczy podziemnych struktur oporu. Organizowała i prowadziła druk i kolportaż wydawnictw podziemnych, w tym ulotek, pism, książek, znaczków poczt. podziemnych, także kalendarzy, kopert, breloków i medali. Przez długi okres prowadzono nasłuch radiowy MO. Trwająca wiele lat działalność konspiracyjna była możliwa dzięki zaangażowaniu dziesiątków Rokiciarzy i mieszkańców Brzegu D. Najaktywniejsi spośród nich to: Józef Ambroszko, T. Barecki, Czesław Bieńkowski, Zenon Borecki, Z. Cejrowski, J. Cendrowski, Artur Chlebicki, J. Dawidson, W. Dukiet, K.

Dukiet, Henryk Dyżyński, A. Grabowski, Helena Janicka,
Zbigniew Jurczenko, Janina Kłakowicz, Mieczysław Kłakowicz,
J. Kowal, F. Kucab, Adam Kustra, E. Mandat, Marek
Markiewicz, K. Olszewska (Strzyż), S. Palica, Stanisław
Pazdryjowski, K. Pendolska (Leszczyńska), R. Pendolski,
Urszula Piechocka, Tadeusz Piwko, Jerzy Rajzer, Józef Sikora,
Zbigniew Skorupa, Eugeniusz Skorupka, B. Strzyż, T. Strzyż,
M. Suchodolska-Batycka, L. Szklarski, J. Trębacki, A.
Wójtowicz, Zbigniew Wrzesiński.

Henryk Strzyż

[Brzeg Dolny, Region Dolny Śląsk](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)